No. 2329 Zaterdag 25 Augustus 1928. 45ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— bij vooruitbetaling.

Bureau van dit blad: Pastorie Otrabanda
Administratie: St. Thomas-college.
DRUKKER. J. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 10 cts.

De toestand van Curaçao.

Hierover komen in de N. R. Crt. van respectievelijk 19 en 22 Juli j.l. twee artikelen voor van den bekenden particulieren correspondent, die aan duidelijkheid niets te wenschen overlaten.

In het eerste artikel behandelt de corr. de vraag waarom er ondanks de geruststellende verklaringen van den Minister redenen tot ontevredenheid blijven bestaan. In het tweede spreekt hij over de fatale gevolgen der politiek van verwaarloozing en de willekeurige personeelspolitiek. Hierbij komt de corr. tot de slotsom dat de Minister van Koloniën niet op de hoogte is, en het de algemeene leiding is die niet deugt.

Wat de willekeurige personeelspolitiek betreft, citeeren wij uit het laatste der twee genoemde artikelen het volgende:

„Niet alleen dat door de hiervoren geschetste factoren het gevolgde bestuursbeleid voor de kolonie financieel noodlottig dreigt te zullen worden, in niet geringer mate is dit ook het geval ten aanzien van de personeelsuitgaven voor de administratie van het gebiedsdeel. Men is begonnen met de Curacaosche ambtenaren op alle mogelijke wijze te ontstemmen en afkeerig te maken van den gouvernementsdienst, eerst door een verlofsregeling, die de meesten het vooruitzicht op „een jaartje verlof naar Nederland" ten eenenmale benam; daarna of daarnaast, door vaak vacatures in het ambtenarencorps lang onvervuld te laten en de promoties op de lange baan te schuiven, en eindelijk door groote willekeur bij benoemingen en promoties. Thans oogst men de vruchten van dat sollen met de belangen van derden. De besten onder de jongeren, die zich tekort gedaan achten of hun toekomst en vooruitzichten geheel op losse schroeven gezet zien, verlaten den dienst en niemand, die iets presteeren kan, biedt zich meer aan voor den gouvernementsdienst.

Wij zien thans in officieele stukken aangekondigd, dat er jonge Nederlandsche krachten met den rang van adjunct-commies naar Curaçao zullen worden uitgezonden. Misschien is een dergelijke maatregel onvermijdelijk geworden nu de Curacaosche jongelieden zich niet meer wenschen te laten recruteeren voor den gouvernementsdienst. Maar men kan begrijpen, dat de kolonie hierdoor op nog grootere uitgaven gejaagd wordt, wijl er onder de klerken nog grootere ontevredenheid zal groeien, wegens de verloren promotie door de bezetting van den adjunct-commiezenrang door krachten van buitenaf.

Wil men een voorbeeld van de willekeur, waarmede bij promoties wordt gehandeld en van het gebrek aan stelsel of lijn, dan kan misschien het volgende geval daarvoor dienst doen.

Er was een klerkje, die blijkbaar niet geschikt bevonden werd voor bevordering en daarom dan ook een paar maal werd gepasseerd. Tot op eenmaal die zelfde klerk wèl geschikt bevonden werd, doch niet enkel voor een bevordering tot adjunct-commies, maar zelfs voor de waarneming van het ontvangers- en zelfs het gezaghebbersambt van, op Curaçao en Aruba na, het belangrijkste eiland van het gebiedsdeel.

Wij hebben met al het voorgaande willen aantoonen, dat de wijze waarop Curaçao tegenwoordig wordt bestuurd niet alleen uit het oogpunt van het Nederlandsch prestige veel te wenschen laat, maar ook op den duur tot ernstige financieele moeilijkheden zal leiden.

Wie eigenlijk voor den tegenwoordigen, onverkwikkelijken toestand verantwoordelijk is, valt moeilijk uit te maken. Onze en anderer ervaring is, dat er, zoodra de kwestie der aansprakelijkheid aan de orde komt, een soort schuilevinkje gespeeld wordt tusschen Fort Amsterdam en het Plein. Moet men de Curaçaosche administratie gelooven, dan geschiedt veel van wat op het debet van het Bestuur geschreven wordt, op last of wenk van het departement op het Plein. Maar hoort men dan dat „Departement", dan is men daar, o! voor niets zóó bevreesd als voor het ingrijpen in de prerogatieven, die des Gouverneurs zijn.

Doch wat er ook van zij, telkens blijkt intusschen dat de minister, die tegenover de Staten-Generaal in ieder geval de onverdeelde verantwoordelijkheid heeft te dragen van de bestuursdaden van den Gouverneur, niet op de hoogte is van de toestanden, onvolledig, soms zelfs verkeerd wordt en is ingelicht."

En vervolgens:

„Kan men nu met die feiten voor oogen, waar toch zoo duidelijk aan den dag komt, dat de minister buitengewoon ontvankelijk is voor berichtgevingen, die van slechts één kant tot hem komen en vaak zoo onvolledig zijn, nog vertrouwen stellen in de reeds gereleveerde toezegging, dat *wanneer de zaken geen bevredigender verloop nemen Z. E. zal weten wat hem te doen staat?*

Kan de minister zelf verwachten, dat men, waar toch reeds genoegzaam gebleken is, dat hij de zaken door een te eenzijdigen en te rooskleurigen bril beziet, hopen, dat hij het juiste moment zal weten uit te kiezen om in te grijpen en te doen wat hem te doen staat?

Het gaat wat betreft Curaçao niet tegen een bepaald persoon, zelfs niet tegen enkele bepaalde handelingen, het gaat om het geheele beleid, om de tegenwoordige bestuursmethoden."

Ook met het oog op het volgende is het artikel van de N. R. Crt. van belang.

Al lang en nog steeds wordt er verteld, dat het de bedoeling van den Minister is een bepaling te maken, dat de ambtenaren pas op hun 60ste jaar pensioen zullen kunnen genieten. Dat ontwerp zou *niet* in den Kol. Raad komen, maar bij Koninklijk Besluit zou de regeling worden ingevoerd, terwijl deze ook zou gelden voor personen die *reeds* in dienst zijn;- wat minstens tegenover genoemde ambtenaren een grove onbillijkheid zou zijn.

Harmonie „ST. CAECILIA".

Het door ondergeteekende opgerichte Harmonie-Orkest „St. Caecilia" zal op 30 Augustus a.s. des avonds om 7½ uur in de Wilhelmina-kiosk zijne eerste uitvoering geven.

Van deze gelegenheid maakt hij gebruik om allen, die door hun financieelen steun, zoo ook aan de Pers, die door bemoedigde woorden bijgedragen hebben tot het in stand brengen van het korps, zijn hoogsten dank te betuigen.

In het bijzonder betuigt hij zijn dank aan de Heeren A. B. W. LIEDER, A. DE SOLA en P. MORON die zich in commissie hebben vereenigd om de noodige fondsen bij elkaar te krijgen.

Van de uitvoerende leden hoopt hij, dat zij van hun kant zich zullen beijveren om de uitvoeringen zoo goed mogelijk te doen slagen, zoodoende voldoening schenkende aan allen, die bijgedragen hebben tot de oprichting van bovengenoemd korps, en tot vooruitgang van ons eiland Curaçao op muzikaal gebied.

J. P. BOSKALJON.

Bekendmaking.

De ondergeteekende, Directeur der Openbare Werken, maakt hierbij bekend, dat het gedeelte van de Klipstraat, gelegen tusschen de Breedestraat en den ingang naar de werf „Mathey", van af Woensdag, den 22sten Augustus a. s., tot nadere aankondiging, voor het verkeer gesloten zal zijn.

Het overige gedeelte van de Klipstraat mag gedurende dien tijd in beide richtingen worden bereden.

Curaçao, 20 Augustus 1928.

De Directeur der Openbare Werken,

I. TH VAN ROSSE.

1—2

Verplichte verzekering of staatspensionneering.

De verplichte verzekering is een zegenrijke instelling, schrijft de *Standaard.*

Zware aanslagen had het instituut der verplichte verzekering te doorstaan in den vreemde en in ons land; volkomen bestand evenwel bleek het tegen de stormen.

In Duitschland scheen van het inflatieproces moordende werking uit te gaan, maar zóó diep geworteld bleek het instituut in de sociale verhoudingen, dat, toen de ergste ontwrichting van het economisch leven voorbij was, de sociale verzekering tot groote vervolmaking werd opgevoerd. Ook in Frankrijk kwam de verzekeringsgedachte tot sterkere ontplooiing; België voerde de verplichte verzekering in; Zweden volgde niet het voorbeeld van het naburige Denemarken met zijn staatspensionneering, maar aanvaardde de verzekering,

Vaster dan ooit is de positie van het instituut, dat na fellen strijd in 1912 boven de staatspensionneering triomfeerde. Wel werd in 1919 en 1928 in onze Staten-Generaal nog eene poging gedaan door de voorstanders der staatspensionneering om terrein te winnen, doch de matheid van hun aanval doet vermoeden, dat zij gevoelden te strijden voor eene verloren zaak.

De strijd tusschen sociale verzekering en staatspensionneering is beslecht, schrijft het antirev. orgaan verder.

In 1912 viel de beslissing; in 1919 werd zij bevestigd en voor de derde maal, in Mei 1928, werd de staatspensionneering opnieuw in den ban gedaan.

Alle goede dingen bestaan in drieën — verwacht mag dan ook worden, dat nu eens voor goed, definitief, verzekering boven staatspensionneering heeft getriomfeerd.

Ongetwijfeld zal daartoe ook bijdragen het laatste debat in de Tweede Kamer gevoerd.

Voortreffelijk werden daar de voordeelen van verzekering boven staatspensionneering uiteengezet.

De tegenstelling tusschen beide stelsels werd keurig aangetoond in de rede van den heer Snoeck Henkemans, die de stelling verdedigde; „Moreel en economisch zal het staatspensioen een volk verzwakken en zal sociale verzekering een volk sterker maken." In het kort werd die stelling ontwikkeld met deze woorden.

„Ten eerste blijkt deze tegenstelling klaar en duidelijk, omdat het spaarsysteem der sociale verzekering rijkdommen, kapitalen vormt, reeds gebezigd en in de toekomst nog te bezigen voor allerlei uitnemende doeleinden, woningvoorziening, ziekenhuisbouw, schoolstichting, enz., van welke kapitalen alleen de rente voor de sociale verzekering wordt gebruikt.

„De sociale verzekering dwingt den burger een deel van zijn inkomen te besparen en legt deze gezamenlijke reserven in gemeenschappelijk kapitaalbezit op.

„Het staatspensioen daarentegen is een aanmoediging voor den burger al zijn inkomen te verteren. Komt de ouderdom, komt de invaliditeit, dan staat de openbare kas open. Het gaat dan uit de Staatskas en ook deze uitkeering wordt weder geheel verteerd. Het volk als geheel wordt armer.

„Maar ook nog in een ander opzicht maakt het Staatspensioen een volk economisch armer en zwakker, tegenover de kans op versterking der volkskracht door de sociale verzekering.

„Het Staatspensioen snijdt den band door tusschen den verrichten arbeid en de latere pensioenuitkeering, en dat is een groot moreel bezwaar. In de ambtenaarswereld rekent ieder dagelijks met den band tusschen arbeid en pensioen. Het Staatspensioen snijdt dien band af."

Verloven voor het B. O.

MEMORIE v. ANTWOORD.

Algemeene Beschouwingen.

Het was den ondergeteekende aangenaam uit het voorloopig verslag te vernemen dat tegen de strekking van het ontwerp geen bezwaren werden gemaakt.

De meening, dat het resultaat, dat met dit ontwerp beoogd wordt, wel eenvoudiger bereikt kon worden door het met de noodig gebleken bijzondere bepalingen en wijzigingen van toepassing verklaren van het Verlofbesluit van 1925 of bepaalde artikelen daarvan op de personen, die onder de bepalingen van deze verordening zullen komen te vallen, kan niet door ondergeteekende gedeeld worden. Bij het Bijzonder Onderwijs toch heeft het Gouvernement niet te maken met de individueele leerkrachten; doch met de schoolbesturen, die bij het verleenen van verloven wegens langdurigen onafgebroken dienst aan de in hunnen dienst zijnde leerkrachten, die geen landsdienaren zijn, onafhankelijk van het Gouvernement optreden en daarna vergoeding der gedane uitgaven, ten behoeve der in het genot van verlof gestelde leerkrachten, van het Gouvernement bekomen.

Waar de voorgestelde verordening een nadere stap is in de richting der bekostiging „op voet van gelijkheid" van het bijzonder en het openbaar onderwijs, is er naar gestreefd op eene zoo eerlijk mogelijke wijze de leerkrachten van het bijzonder onderwijs ten aanzien der verloven te doen deelen in de voordeelen, die de leerkrachten bij het openbaar onderwijs genieten.

De weg daartoe was afgebakend in het West-Indisch Verlofbesluit 1924.

Ware in de onderhavige ontwerpverordening afgeweken van de in het verlofbesluit voor burgelijke ambtenaren opgenomen bepalingen, dan zou het Bestuur aan een verwijt van onbillijke bevoorrechting van eene bepaalde groep stellig niet ontkomen zijn.

Overeenkomstig het bepaalde in Art. 2 al. 1 van het West-Indische Verlofbesluit zijn bij Besluit van den Gouverneur (Besluit van den 23en Januari 1925 P. B. No. 4.) voorschriften vastgesteld, krachtens welke aan al dan niet van eene vaste aanstelling voorziene landsdienaren met behoud van hunne bezoldiging of van een gedeelte daarvan vrijstelling van dienst wordt verleend.

Bij het Bijzonder Onderwijs moet het verleenen van vrijstelling van dienst aan, zooals ook trouwens benoeming ontslag, schorsing en vervanging van, leerkrachten, werkzaam onder een schoolbestuur, aan dat schoolbestuur worden overgelaten. In art. 12 van het Besluit van den 16 December 1922 P. B. No. 83 tot vaststelling van voorschriften omtrent de uitkeering uit de koloniale kas aan de besturen van bijzondere lagere scholen in de kolonie Curaçao is opgenomen in hoeverre de uitkeering aan de schoolbesturen geschiedt voor onderwijzers, die van het schoolbestuur verlof bekomen hebben.

De in het slot van de bij dit ontwerp behoorende Memorie van Toelichting aangekondigde wijziging van dit artikel zal ook omvatten de regeling der vergoeding aan de schoolbesturen van de bezoldigingen en toelagen der bijzondere leerkrachten aan wie door de schoolbesturen vrijstelling van dienst is verleend.

Artikelen.

Ad. art. 4, 1o. In artikel 4, 1o, en artikel 13, 2o. werd de toevoeging „zoo spoedig mogelijk" opgenomen om te voorkomen, dat verschil van meening omtrent den datum van ingang van een ziekteverlof tusschen het Landsbestuur en het schoolbestuur zou kunnen rijzen, waarbij nog komt, dat door de verplichting, die het schoolbestuur wordt opgelegd de leerkrachten bij het bijzonder onderwijs gebaat zijn, daar zij zelven niet rechtstreeks in verbinding met het Gouvernement staan.

Ad. art. 9 en 11. Inderdaad is het de bedoeling, dat de besturen van bijzondere lagere scholen mede aanspraak kunnen maken op vergoeding der kosten verbonden aan het verleenen van een buitenlandsch verlof wegens langdurigen, onafgebroken dienst aan — uitgezonden, van eene vaste aanstelling voorziene leerkrachten, voor wie eene uitkeering uit 's Lands kas word genoten, mits aan den rang dezer leerkrachten eene minimum — bezoldiging van f 3000, — is verbonden. Toegegeven wordt, dat het aanbeveling verdient, dit in de verordening duidelijker te doen uitkomen. In de bijgaande Nota van Wijziging is deze omissie hersteld.

Ad. art 21. Voor de onder 1 c vermelde vrijstelling van dienst moge verwezen worden naar het te dien aanzien opgemerkte bij de algemeene beschouwingen.

Ad. art 23. De in dit artikel genoemde stukken hebben betrekking op de toekenning der vergoeding en zijn volgens art. 20 vijfde lid vrij van zegel. Een nadere vermelding hiervan wordt onnoodig geacht.

Ad. art. 24 en 25. Om de redenen uiteengezet in de algemeene beschouwingen, komt het ondergeteekende onbillijk voor bij het bepalen van hetgeen aan een in het genot van verlof gestelde leerkracht van het bijzonder onderwijs verboden is een anderen maatstaf aan te leggen dan bij de burgerlijke ambtenaren geschiedt. Art. 24. houdt een speciaal verbod in om gedurende den verloftijd, die een rusttijd moet zijn, als boventallige leerkracht bij het bijzonder onderwijs werkzaam te zijn. Art. 25 komt overeen met art. 26 van het „West-Indisch verlofsbesluit 1924" en geeft aan verlof hebbende bijzondere onderwijzers, behoudens de aangegeven beperkingen, dezelfde vrijheden als aan de burgerlijke ambtenaren.

NOTA VAN WIJZIGING.

In artikel 11 vervallen de woorden: „Een buitenlandsch verlof wegens langdurigen onafgebroken dienst kan bovendien worden verleend" en wordt daarvoor in de plaats gesteld: „Het bestuur eener bijzondere lagere school kan eveneens aanspraak maken op vergoeding der kosten verbonden aan het verleenen van een buitenlandsch verlof wegens langdurigen, onafgebroken dienst."

Willemstad, den 9n Augustus 1928.

Gouverneur van Curaçao,

BRANTJES.

BERICHTEN

Vertrek van Zijne Excellentie, Gouverneur Brantjes.

Donderdag a. s. zullen Z. E. de Gouverneur, Mr. N. J. L. BRANTJES en Echtgenoote, per S. S. *„Venezuela"* van hier vertrekken naar Colon, om perzelfde gelegenheid vandaar hier terug te keeren en hunne reis naar Nederland te vervolgen.

Wij wenschen Zijne Excellentie en Echtgenoote van harte een voorspoedige reis. Onze beste wenschen voor hun verder leven mogen hen vergezellen.

Waarnemend Gouverneur.

Volgens ontvangen telegraphisch bericht is de H. E. G. Heer Procureur Generaal, Dr. M. VAN DIJK benoemd tot waarnemend gouverneur bij het aanstaand vertrek van Z. E. Mr. Brantjes.

Naar wij vernemen zal de wnd Gouverneur vermoedelijk 31 Augustus des voormiddags vóór de audientie in een plechtige zitting van den Kolonialen Raad beëedigd worden.

Aanranding.

Zondagavond werd een Arubiaan van Valentijn in het St. Elizabethshospitaal binnengebracht, met groote sneden over borst en buik. Geen der sneden was echter gevaarlijk. Hij was in zulk een staat van dronkenschap, dat hij totaal van niets wist.

Dinsdagavond werden er door de politie van Rooi Canarie binnengebracht een man en een vrouw, beiden door revolverschoten gewond. Beiden zijn Engelschen. In de buurt van Rooi Canarie schijnen zij een winkeltje of kroegje te hebben. Een Engelschman van St. Vincent kwam er binnen, en vroeg blijkbaar om drank. Op 't antwoord dat zij niets hadden, werd hij zoo woedend, dat hij weg ging met de bedreiging zijn revolver te gaan halen om beiden neer te schieten. Werkelijk kwam hij een tijdje later terug, vroeg nogmaals om drank, en toen hem dit wederom geweigerd werd, loste hij een schot dat den man in zijn dij trof. De vrouw vluchtte weg, doch de woesteling achtervolgde haar, loste een schot, dat haar eveneens in de dij trof, en een schramwonde veroorzaakte. Onmiddelijk vluchte de dader. De politie gewaarschuwd begaf zich naar het kamp der Engelsche werklieden, en nam daar zijn koffer met kleederen in beslag, hopende spoedig de hand te kunnen leggen ook op den aanrander zelf.

De beide gewonden zijn in het Hospitaal door Dr. Samson verbonden; terwijl den volgenden morgen bij den man de kogel verwijderd werd.

Jubileum van „Buick."

Het zilveren jubileum van de Buick's automobielen is Maandag j.l. plechtig herdacht door zijn agenten alhier, de *„West-India Mercantile Co. Ltd."*

Het ruime salon van genoemde maatschappij bood een feestelijken aanblik. Midden in stond de nieuwe jubileum-car van Buick, bedekt met de Amerikaansche vlag. Even na 10 uur vereenigde er zich een uitgelezen gezelschap, waaronder wij enkele Heeren Consuls, Hoofdambtenaren van het Gouvernement, vertegenwoordigers van handel en pers, opmerkten.

De receptie werd opgevroolijkt door een Jaszband.

Nadat de champagne geschonken was, nam de heer Egon Gerstl, hoofd der firma, het woord, om de beteekenis van dit jubileum uiteen te zetten. In de geheele geschiedenis der automobiel-industrie is er geen succes te boeken, gelijk aan dat van Buick. Buick heeft een wereldfaam, hetgeen vooral daaraan is toe te schrijven, dat elke „Buick"-car die gebouwd wordt, beter is dan zijn voorganger. Hij vertelde hoe in de maand Augustus, 25 jaar geleden te Detroit, Michigan, het eerste vierwielig rijtuig rolde uit de fabriek, tot dan gebruikt tot de vervaardiging van „overalls."

Het werd beschreven als een wagen zonder paard.

De uitvinder echter, hoewel vol vertrouwen op het succes van zijn car, had geen fondsen om de zaak te financieren. Eindelijk vond hij iemand die hem zei: Wij zullen er geld in steken, als ge de 68 mijlen afstand van Detroit naar Flint goed aflegt". En zonder ongevallen werd de afstand afgelegd.

Toen begon men met de fabrikatie. In 't eerste jaar werden 28 auto's vervaardigd, en vier en twintig jaren later, in 1927, 268,698. Heden ten dage is de „Buick" in 104 landen in gebruik. Het devies van Buick is: Als er betere automobielen worden gebouwd, dan zal Buick ze bouwen.

De Jaszband speelde het Nederlandsche en Amerikaansche volkslied, en intusschen werd de Jubileum-car onthuld en door iedereen bewonderd. Het is inderdaad een prachtcar, voor den geringen prijs van $ 1600.

Hoe de „Buick" ook hier op Curaçao populair is blijkt wel uit het feit dat er in drie jaar tijds 125 geleverd zijn, waarvan achtereenvolgens 7 aan den heer Morris Cardoze; terwijl een twintigtal chauffeurs voor eigen rekening een „Buick" hebben op afbetaling.

Des namiddags maakten de Heeren Agenten, vergezeld van den heer Cardoze, wiens portret ook in het salon prijkte, met de nieuwe car een tocht door de stad.

Onze gelukwenschen!

Opbrengst der middelen.

Gedurende het tweede kwartaal van dit jaar was de opbrengst der middelen ongeveer gelijk aan die van het eerste kwartaal.

De opbrengst der *belastingen* was f 776.301 tegenover f 675,232, of ruim f 101.000 meer dan 't vorig jaar.

De raming die f 578.075 was, werd dus bijna met f 200.000 overtroffen. Onder de verschillende belastingen brachten de invoerrechten ± f 70.000 meer op, de accijns bijna 20.000 meer, de grondbelasting bijna f 12.000 meer en de inkomstenbelasting bijna f 14.000 minder.

De inkomsten van *onderscheiden aard* brachten op f 408.680 tegen f 312.146 in 't vorig jaar, terwijl ⅓ der raming was 271.325, zoodat de opbrengst van verleden jaar met f 96.534 en de raming met f 137.355 overtroffen werd. Voor dit accres komen vooral in aanmerking de stations voor de radio, die f 16.000 (St. Martin alleen reeds bijna f 10.000) meer opbrachten, en de loodsgelden die bijna f 55.000 meer hebben opgebracht. Op Aruba brachten de loodsgelden f 44.889 op tegen f 3.336 het jaar te voren.

Gedurende het eerste half jaar 1928 was de opbrengst der

belastingen.	f. 1.533.930 en
Ink. v. ondersch. aard	793.075

Een *totaal opbrengst* van f 2.327.005.

Gedurende het eerste halfjaar 1927 was de opbrengst resp. f 1.227.107 en f 619.903, totaal f. 1,847 010.

Een vermeerdering dus van f. 479. 995, terwijl de helft der raming met f. 528.205 overtroffen werd.

In de raming zijn ingesloten de f .100.000 uit leening te verkrijgen, zoodat wanneer wij deze er afbrekkeu het werkelijk surplus nog f. 100. 000 meer, of f. 628,205 is.

Examen.

Volgens ontvangen telegraphisch bericht heeft Moises Da Costa Gomez, zoon van den heer Pedro D. C. Gomez, met goed gevolg zijn toelatingsexamen voor de universiteit afgelegd. Onze gelukwenschen.

Venezolaansche vluchtelingen.

Naar wij vernemen zijn de Venezolaansche vluchtelingen, die reeds verleden week per S. S. *„Virgilio"* naar Colombia zouden vertrekken, nog steeds hier, daar hun papieren nog niet in orde zijn.

Pastoor Hendriks.

Dinsdagavond is de Z. E. Pastoor F. HENDRIKS per S. S. *„Maracaibo"* geheel hersteld naar Aruba teruggekeerd, om er zijn werkzaamheden in zijn parochie van Savoneta te hervatten.

Auto-dieven.

Iets nieuws op Curaçao." De auto's zijn niet veilig meer in de garages. Naar wij vernemen zijn er verleden week drie gestolen, waarvan er later twee deerlijk gehavend werden terug gevonden.

Luchtverbinding.

In de *„New-York Times"* van Juli 12 lezen wij dat de heer J. T. Trippe, voorzitter van de „Pan American Airways Inc." van New-York met betrekking tot het lucht-mail-contract tusschen Key West, Florida, en de Panama Kanaalzone, heeft medegedeeld dat de maatschappij reeds gunstige resultaten verkregen heeft met Cuba, Mexico, Britsch Honduras en Nicaragua, terwijl men nog onderhandelt met Honduras en Costa Rica.

De maatschappij vervoert nu passagiers en mail tusschen Key West en Havana. Op 1 September zal een nieuwe lijn geopend worden, die Miami met de Key West-Havana-route verbindt; en volgens de mededeeling zal de Key-West-Colonlijn op 1 Januari 1929 geopend worden.

De Pan American-luchtlijnen worden gefinancierd door de „Aviation Corporation of the Americas."

Alreeds heeft men een contract afgesloten met de „Fokker Aircraft Corporation" voor 6 drie- motorige monoplans, die 1 Januari klaar moeten zijn en elk veertien passagiers kunnen vervoeren.

Bovendien zal de Pan American 6 maanden na opening dezer luchtverbinding twintig grootere passagiers- en mailvliegtuigen in de vaart brengen.

Het plan bestaat om deze Key West-Colon-lijn later uit te breiden tot Paramaribo via Cartagena, Maracaibo, *Curaçao*, La Guaira, Port of Spain en Georgetown.

Waterleiding.

De aanleg der waterleiding marcheert full speed. Een ding echter zouden wij willen vragen: waarom de straten opgebroken zoolang voordat men er de buizen gaat leggen, en waarom ze zóó lang opengebroken te houden, ook nadat de buizen gelegd zijn? Het ongerief dat hierdoor aan vele inwoners, vooral in de nauwe straten van het punda-complex veroorzaakt wordt, is verbazend groot. Van alle kanten vernemen wij klachten daaromtrent. Waarom, na dat eenmaal de buizen gelegd zijn, niet zoo spoedig mogelijk de straten weer in orde gebracht?

Als O. W. en de W. V. D. hierin samenwerkten, zou er zeer veel ongerief voorkomen kunnen worden.

Nieuwe salarisregeling.

Eindelijk is dan deze week bij Publicatieblad No. 50 de nieuwe salarisregeling afgekondigd, zoodat eenieder nu precies weet wat hem toekomt. Of de nieuwe regeling aller tevredenheid zal wegdragen, is iets wat wij ten zeerste betwijfelen.

Programma

der muziekuitvoering op 30 Aug. a. s. des avonds van 7½ tot 9¼ uur in de Wilhelmina-Kiosk door het Harmonieorkest St. Cecilia.

1. Hoch Heidecksberg! Marsch. R. Herzer.
2. Le Califfe de Bagdad ouverture Boieldieu.
3. Gold und Silber, Walzer. F. Lehar.
4. Schläger Echo Potpourri J. Theimer.
5. Polka „The Wren" Piccolo Solo. E. Damare.
6. Jolly Fellows, ouverture Suppé.
7. Eenige Nos. Curaçaosche muziek.
8. Old Comvades Marsch. C. Tieke.

STAAT van het aantal vaartuigen, die het eiland CURAÇAO in de maand Juli 1928 aandeden, met de vermelding van hun gezamenlijke inhoudsmaat.

	ZEILSCHEPEN.			STOOMSCHEPEN.		
		INHOUD IN M³.			INHOUD IN M³.	
	Aantal	Bruto	Netto	Aantal	Bruto	Netto
Maand Juni 1928	134	24.351	22.382	366	3.449.397	1.902.095
Vorige maanden	841	152.157	135.295	2.242	21.544.117	11.939.279
Totaal	975	176.508	157.677	2.608	24.993.514	13.841.374

N. B. Niet opgenomen zijn de schepen, die binnenkomen van de kustvaart en van de visscherij.

Zeilvaart

gedurende de maand Juli 1928.

Binnengekomen van:		*Uitgezeild naar*	
Aruba	32	Aruba	23
Bonaire	38	Barbados	1
Bov. Eil.	1	Barahona	1
Guanta	2	Bonaire	40
Gulfport	1	Guanta	3
La Guayra	1	La Guayra	1
La Vela de Coro	10	La Vela	11
Maracaibo	3	Maracaibo	5
Pampatar	1	Mobile	1
Pto. Cabello	18	Naar Zee	1
Rio Hacha	1	Pto Cabello	45
Sta Domingo	6	Ponce	1
Tucacas	17	Rio Hacha	1
Van Zee	3	Sto Domingo	4
		Mayaguez	1
Total	134	Total	139

Officieele Berichten.

(van de vorige week.)

Aan den seiner bij den post voor Draadlooze Telegrafie alhier D. B. Oduber is, wegens ziekte, een maand vrijstelling van dienst verleend, met vergunning dien tijd op Aruba door te brengen.

De Gouverneur heeft bepaald, dat, met inachtneming der daaromtrent overigens bestaande voorschriften, de verjaardag van Hare Majesteit de Koningin op den 31sten Augustus a. s. op de volgende wijze zal worden gevierd:

1o. van zonsopgang tot zonsondergang zal op dien dag van de forten op dit eiland, van de openbare gebouwen en van de gouvernements-vaartuigen, welke binnen deze haven liggen, de vlag worden uitgestoken;

2o. de Gouverneur zal des voormiddags te tien uur audientie verleenen ten Gouvernementshuize;

3o. van Gouvernementswege zal aan het garnizoen, de politie en aan de verdere beambten en instellingen, zooals gebruikelijk is, bijzondere verstrekkingen of een daarmede overeenkomend bedrag in geld worden gegeven, door den Administrateur van financiën na overleg met de Chefs van dienst te regelen.

De heer H. J. C. van den Eeden is eervol ontheven van de waarneming der betrekking van hulploods voor de Fuikbaai alhier en benoemd tot hulploods op Aruba, met standplaats St. Nicolaas.

De heer C. A. Boskaljon is als tijdelijk schrijver werkzaam gesteld op het Departement van Openbare Werken.

De heer Steven Frederik Landmeter is benoemd tot adjunct-commies in Curaçao en werkzaam gesteld op het Departement van Openbare Werken.

Aan Mej. E. O. Peterson, onderwijzeres 4e klasse, en den heer C. E. Voges, onderwijzer 4e klasse, beiden tijdelijk werkzaam aan de Openbare School te Philipsburg op St. Martin is, op hun verzoek, eervol ontslag uit 's Lands dienst verleend.

van deze week.

De Heer A. F. Dussenbroek, geneesheer bij de Arend Petroleum Maatschappij op Aruba, is voorloopig tijdelijk belast met den havendienst bij Druif op dat eiland.

De Heer Dr. K. F. Fehér, gouvernements-geneeskundige in Curaçao, is definitief belast met den haven- en quarantainedienst op Curaçao.

De klerk ter Gouvernements-Secretarie alhier, C. E. Rincon, is in activiteit hersteld.

Aan den Heer J. Beyderwellen is, op zijn verzoek, eervol ontslag verleend als lid van de commissie, belast met de voorbereiding en de leiding van het volksfeest op den verjaardag van H. M. de Koningin op 31 Augustus a. s.

Felipe Cherino en Cornelis B. Vis, benoemd tot tijdelijke hulpkommiezen der belastingen op Aruba, zijn uit 's Lands dienst ontslagen Alejandro Kalvenhoven en Gerardo Odor zijn benoemd tot tijdelijke hulpkommiezen der belastingen op Aruba.

De schrijver R. E. Irausquin ten parkette van den Procureur-generaal alhier is bevorderd tot klerk.

Amsterdam en zijn haven.

In dank ontvangen van het Hoofd-Agentschap der K. N. S. M. alhier een keurig geillustreerd boekje over „Amsterdam en zijn haven", samengesteld op verzoek van het Corps Consulair te Amsterdam en aangeboden door de Kamer van Koophandel en Nijverheid aldaar.

Het boekje bevat kostbare gegevens.

Amsterdam bezit een van de best geoutilleerde havens der wereld, en is een van de meest belangrijke markten voor de producten uit de koloniën. Wat tabak betreft komt 't op de eerste plaats. De verkoop van Sumatra-tabak b. v. vertegenwoordigt jaarlijks een waarde van 75 tot 80 miljoen gulden. Dertien geregelde luchtvaarlijnen verbinden Amsterdam met Londen, Brussel, Parijs, Berlijn, Bremen, Hamburg, Frankfort, Essen, Dortmund, Keulen, Kopenhagen, Basilea en Malmoe. Wat de haven betreft heeft Rotterdam een veel grooter aantal schepen die tot geen vaste lijn behooren. Dertien groote maatschappijen verbinden Amsterdam met alle deelen der wereld, door middel van 81 stoomvaartlijnen; terwijl het voor de binnenvaart, 62 lijnen heeft, om de goederen naar de verschillende plaatsen van Nederland te distribueeren. De vloot van Amsterdam bestaat uit meer dan 300 Oceaanstoomers, met een netto-capaciteit van 670.000 R. ton.

De Rijnvaart telt 6.000 schepen, een capaciteit van 4.500.000 M3. Bijna de helft hiervan brengt steenkool aan. Om een idee te krijgen van de riviervaart: in het jaar 1927 passeerden 61.500 schepen met een tonnemaat van 7 miljoen, door de Zuiderzeesluizen, terwijl nog op 4 andere punten 400.000 schepen passeerden met een totaalcapaciteit van 20 miljoen ton.

De zeehaven van Amsterdam heeft een oppervlakte van 180 Hectaren, en een diepte van 6 tot 9.80 M. De Rijn- en andere rivierschepen hebben, 45 Hectaren ter hunner beschikking. De lengte der kaden voor zeeschepen is 13 Kilometer, en voor de rivierbooten 55 K. M. Op 't oogenblik is de haven toegankelijk voor schepen van meer dan 20.000 R. ton bruto, en meer dan 9 M. diepgang. Ook de outillee-ring is zoo modern mogelijk. Men heeft thans een grootsch plan om de haven uit te breiden over een oppervlakte van 180 Hectaren; terwijl men ook plannen heeft voor een tunnel onder het Y, tegenover het Centraal Station.

Tot 1825 was de toegang tot de haven van Amsterdam over de Zuiderzee. Daarna werd Amsterdam met Nieuwediep verbonden door het Noord-Hollandsch kanaal, van 80 K. M. lengte, en in 1865 besloot men tot den bouw van het Noordzeekanaal dat Amsterdam met Ymuiden verbindt, en dat 20.7 K. M. lang is. Het Noordzeekanaal is van de zee gescheiden door 3 sluizen, waarvan de grootste 18 M. opening en 120 M. lengte heeft. In 1896 werd een andere sluis gebouwd die 25 M. opening en 225 M. lengte heeft; en 2 Januari 1917 werd besloten tot den bouw van een nog grootere, die 400 M. lang, 50 M. breed en 15 M. diep is. Men hoopt met den bouw ervan in 1929 klaar te zijn. Deze sluis zal de grootste der wereld zijn. Die van het Panamakanaal zijn slechts 33.5 M. breed en 305 M. lang; die van het Kiel-kanaal zijn 45 M. breed en 330 M. lang.

Op elk uur van den dag of nacht kunnen de schepen de haven van Ymuiden binnen, hetgeen een groot voordeel is, vergeleken met andere naburige havens, waar men op 't getij moet wachten. Ook kunnen de grootste schepen in 't algemeen door het kanaal passeeren, zonder behulp van sleepbooten. Na de uitdieping en verbreeding, die men van plan is uit te voeren, zal het kanaal dat van Suez verre overtreffen en ongeveer eventgroot zijn als dat van Panama.

Sprokkelingen.

Studeerende jeugd en ongeloof.

Een vooraanstaand geestelijke der Episcopale kerk in Amerika heeft de aandacht van de synode zijner kerk gevestigd op het feit, dat de vrouwelijke studeerende jeugd veel sterker door het ongeloof onzer dagen is aangetast dan de mannelijke.

Dit ernstige feit heeft tot commentaren in de Amerikaansche pers aanleiding gegeven.

Een protestansch orgaan heeft de hoop uitgesproken, dat de Episcopaalsche geestelijke zich vergist, daar een geslacht van ongodsdienstige moeders elk land ter wereld, hoe rijk en machtig ook, ten ondergang kan doemen.

De N. R. Crt. houdt zich ook met het geval bezig en tracht eerst een verklaring te vinden voor het op het eerste gezicht ongelooflijk lijkende feit: dat de meisjes meer dan de jongens ongeloovig zouden zijn.

De jongens, zegt zij, die aan de hoogescholen studeeren, komen uit allerlei gezinnen en gaan naar de universiteit om zich voor het een of ander beroep te bekwamen.

De studeerende meisjes worden in het algemeen gerecruteerd uit de min of meer „moderne" gezinnen en brengen dus de smet van het „ongeloof" reeds van huis uit mee.

Bovendien behoeven zij voor het meerendeel niet een „conventioneel" beroep te leeren, maar houden zich bij voorkeur met psychologische sociologische en philosofische vraagstukken bezig die, anders dan de „zakelijke" studies der jongens, eerder van den geloofsweg afleiden.

De verklaring van de N. R. Crt. lijkt niet zoo onaannemelijk, als men maar in het oog wil houden, dat de studie van psychologische, sociologische en philosofische problemen op zich zelf niet tot het ongeloof behoeft te voeren, integendeel, doch dat daarvoor wel vrees bestaat, indien de hoogleeraren met het ongeloof zijn besmet en in dien zin doceeren.

Maar de N. R. Crt. maakt nog een andere opmerking, deze, dat in deze kwestie alles afhangt van de vraag wat men onder „ongeloof" en wat onder „geloof" bestaat.

De eerste opmerking is de klacht van den Episcopaalschen geestelijke practisch van de baan geschoven.

Wat is geloof, wat ongeloof?

Voor de Christenen is het antwoord op deze vraag niet moeilijk, voor niet-Christenen is het een soort van puzzle.

Ongeloof wordt licht tot geloof, geloof tot bijgeloof.

Heel de geroemde verdraagzaamheid van de liberalen berust op het feit, dat zij van geloof geen last hebben en de leer van het Boeddhisme of van de Orde van de Ster even respectabel achten als die van het Christendom.

De godsdienstigheid van sommige social-democraten beweegt zich in dezelfde richting.

Maar met zulk „geloof" houdt men geen maatschappij in stand, en de klacht uit Amerika, dat de studeerende meisjes meer dan de jongens door het ongeloof zijn aangetast, is een bedenkelijk verschijnsel, dat voor de leiding en vorming van het komende geslacht weinig goeds voorspelt.

De man met 1000 en een emoties.

De eene emotie na de andere. Een menschenleven vol van avonturen in een paar jaren doorgemaakt. Men heeft Kapitein Malcolm Campbell, een oorlogsveteraan, bekende racer en automobielhandelaar, de distinctie doen toekomen van de man te zijn, die wel 10.000 emoties emoties en sensaties heeft ondervonden.

Vijf en twintig jaren geleden begon Kapitein Campbell zijn loopbaan als een professional automobielracer. Toen de oorlog uitbrak kon hij aan zijne zucht voor emoties voldoen door dienst te nemen in het Britisch Royal Flying Corps, waar hij met onderscheiding gediend heeft. De grootste sensatie, die Kapitein Campbel, de winner van 200 tropeeën en de man die als door een wonder bij ettelijke gelegenheden aan den dood ontsnapt is, waarschijnlijk ooit heeft ondervonden, was zijn onlangs in het begin van dit jaar gehouden geweldige rit over Daytona Beach, Florida, (U.S.A.) in de „Blue Bird". Op het oogenblik dat zijn wagen over den eindstreep reed, ontmoette hij eene oneffenheid op het strand. De schok smeet kapitein Campbell halverwege uit zijn auto, zijne voeten verloren de controle over den gastoevoer en de remmen en hij kon vrijwel niets meer zien, omdat een wind van 57 K.M. snelheid per uur zijne brilleglazen dwars over zijn oogen had geschoven. Met de grootste tegenwoordigheid van geest en met zulke koelbloedigheid, dat hij haast niet bewust kan geweest zijn van het gevaar dat hem dreigde, greep Kapitein Campbell met de eene hand het stuurrad en met de andere bracht hij de brilleglazen weer op hun plaatsen terug. Zoodoende kreeg hij den wagen weer in zijn volle macht.

Zijn record gedurende die race was 333 K.M. 54 M. per uur. Bij diezelfde race gelegenheid ondervond Kapitein Campbell nog een andere emotie en wel toen hij een 115 Auburn Speedster, zoo uit den voorraad genomen, 167 K.M. en 866 M. per uur zag maken. Een ieder was er mede eens, dat dit een geweldige snelheid was voor een wagen, die er niet Special voor gebouwd was, en dat maakte zulk een indruk op Kapitein Campbell, dat hij onmiddelijk onderhandelingen begon met de Auburn Automobile Company, die geëindigd zijn in het plaatsen van een contract voor een speciaal 115 Speedster. Hij wil die wagen gebruiken voor races en allerlei wedstrijden, als bergbeklimmen enz.

De firma Malcolm Campbell Ltd. heeft een arrangement getroffen om de Auburnwagens in Engeland te distribueeren.

Belangrijke uitvinding.

Een curieuse en belangwekkende uitvinding is door den heer J. Coolhoed, Scheveningsche laan te Mijkduin gedaan.

De uitvinding zal n.l. geen direct resultaat opleveren voor de luchtvaart, doch uitsluitend als reclame-object worden aangewend. De heer Coolhoed heeft een verkleind model vliegtuig geheel uit metaal geconstrueerd, dat in alle richtingen draaibaar is, gelijk een windwijzer en op een paal of op een dak bevestigd kan worden.

Het model werd ten onzent op een paal gedemonstreerd, trok reeds buitengewoon de aandacht.

Op de zijden der machine en onder de vleugels zijn in het metaal de reclame-letters uitgeslagen en met kleurig glas bedekt. De machine en de vleugels worden van binnen met sterke lampen verlicht. Het eigenaardige is, dat de schroeven door den wind in beweging worden gebracht, waardoor de electrische stroom voor de verlichting wordt ingeschakeld.

Bij grootere modellen kunnen, bij voldoende windsterkte, de propellers dynamo's drijven die dan de stroom leveren voor de verlichting van het toestel. Bij windstilte wordt de verlichting automatisch omgeschakeld op de gewone lichtleiding. Bij deze grootere toestellen gaat beurtelings de verlichting aan de eene en aan de andere zijde aan, dit geschiedt onregelmatig tengevolge van zijn bewegingen door den wind, geeft daardoor echter een verrassend effect hetwelk de aandacht der toeschouwers voortdurend boeit.

Voor afvoer van eventueel regen- en condensatie-water is gezorgd.

Het model is zeer fraai een solied gebouwd zoodat het zich uitstekend leent voor een pakkende en blijvende reclame die zeer zeker den handel met succes dienen zal.

GETUIGENIS DER HISTORIE.

Er zijn — behalve de protestantsch-christelijke pers — ook eenige andere niet-katholieke bladen, die oog blijken te hebben voor het grove onrecht, dat de Kerk in Mexico wordt aangedaan, en voor de groote verdiensten, welke zij zich door hare toewijding tot het volk verwierf.

Zoo lezen wij in een historische beschouwing van de *Prov. Dr. en Asser Courant* o.m. deze passage:

„Met veel energie heeft de Katholieke Kerk in Mexico voor de vrijmaking der Indianen gestreden en is zij de vernietiging en verdrukking van het roode ras in Mexico tegengegaan. Met het gevolg, dat, terwijl in den Noord-Amerikaanschen buurstaat de oorspronkelijke Indianenbevolking tengevolge eener harde kolonisatiepolitiek bijna is uitgestorven, zij tegenwoordig in Mexico nog 80 pct. van de geheele bevolking bedraagt, van welk percentage de eene helft van Indiaansch, de andere van gemend ras is.

Veel heeft de Katholieke Kerk er vervolgens gedaan om de inboorlingen te hervormen tot een landbouwende bevolking met eigen bedrijf, hetgeen o.a. aanleiding was voor den niet-Katholieken wereldreiziger A. von Humboldt om te getuigen na z'n reizen door Mexico, dat het gewone volk de vrucht van zijn arbeid nergens meer dan in Mexico genoot.

Ook 't onderwijs werd krachtig ter hand genomen en tegen het einde der Spaansche heerschappij, omstreeks 1800, had het onderwijs in Mexico zich zoozeer ontwikkeld, dat het land toen betrekkelijk meer colleges en meer leerlingen en minder ongeletterden telde, dan het Engelsche koninkrijk in dien tijd."

Dit is een welsprekend getuigenis.

Ook de vervolging, waaraan de katholieke Kerk sinds jaren blootstaat, wordt door het blad bij haar waren naam genoemd.

Maar het bovenstaande zegt reeds duidelijk genoeg, hoe dwaas en onzinnig het is, de Kerk verantwoordelijk te stellen voor de ellende en wanverhoudingen, waaronder het Meixicaansche volk heeft te lijden.

Pornografie.

De anti-rev. *Rotterdammer* signaleert het groote gevaar der pornografie.

Het Schundblad komt in handen van zondaars en zondaressen, die sinds jaar en dag in deze perverse sfeer hebben geleefd en dat is tot zekere hoogte minder erg; — maar het komt ook in handen van hen, die tot nog toe ingetogen leefden en er de gruwelen niet kenden. Het kan komen in handen van uw jongeren, vader — van uw dochtertje, moeder! Zonder dat ge er iets van weet of vermoedt zelfs, kan de pornografie uw kind zijn kinderlijke onschuld ontrooven, zijn fantasie en gedachtenleven onherstelbaar bezoedelen.

Abbé Bethleem beschreef den invloed dezer bladen in een schrijven aan den Procureur der Republiek al dus: „Deze bladen zijn in alle waarheid verschrikkelijke vergiften en meestal doodelijk! zij vergiftigen de zielen; zij vergiftigen de zielen van kinderen en jonge menschen, zelfs van volwassenen, zoo vaak slecht ingelicht en niet volkomen immuun; zij vergiftigen den blik, de gedachte, het hart, den wil; zij vergiftigen het lichaam, dat is te zeggen de openbare gezondheid; zij vergiftigen de bronnen des levens; zij vergiftigen het ras, zij vergiftigen het land."

25 jaren Radio.

Eenige grepen uit de 25-jarige radiopractijk van Telefunken.

Een der grootste maatschappijen op radiogebied is wel de Telefunken-Gesellschaft, die op 27 Mei van dit jaar haar 25-jarig bestaan vierde. Zij dankt haar ontstaan aan de samenvoeging van de tot dan toe gebruikte radiosystemen van de Allgemeine Elektrizitäts Gesellschaft en Siemens & Halske A. G. De jonge firma ontwikkelde uit beide systemen een geheel nieuw, dat weldra zijn levensvatbaarheid bewijzen kon. Reeds na zeer korten tijd genoten de Telefunkenfabrikaten een wereldroep, welke zich niet alleen heeft kunnen handhaven gedurende een kwart eeuw, maar nog belangrijk versterkt is.

Ruim een half jaar na de oprichting waren reeds 163 radiostations in Duitschland en in het buitenland in bedrijf. Weldra deden zich twee gelegenheden voor bij welke de nieuwe apparaten hun vuurproef — niet alleen figuurlijk gesproken — konden ondergaan, n.l. de Russisch-Japansche oorlog en de opstand der Herero's in Duitsch-Zuidwest-Afrika. Zonder onderbreking werkten de Telefunken-Ingenieurs aan de vervolmaking van hun systeem en aan de vergrooting van het aantal gebruiksmogelijkheden. Er werden kuststations gebouwd en stations met de destijds aanmerkelijke reikweidte van 1500 K.M. (1905).

Een mijlpaal in de geschiedenis van den draadloozen berichtendienst werd bereikt met den bouw van het station te Nauen, dat na gestadigen groei tot huidige imponeerende grootte is gekomen en in zekeren zin te beschouwen is als een symbool van de vlucht en de uitbreiding van Telefunken.

De invoering van een nieuw systeem, de z.g. „tönende Löschfunken" maakte door zijn groote onafhankelijkheid van weer en klimaat een ruime toepassing van Telefunken-zenders mogelijk in de tropen en in de subtropische gebieden. In Afrika werd het eerste Duitsche koloniale radionet gebouwd. In Zuid-Amerika ontstond een keten van stations langs de Amazone-rivier, die als brug over het ondoordringbare oerwoud diende en de verbinding tusschen Oost en West onderhield en over de Cordilleras.

De wereldoorlog dwong Duitschland zich van het kabelverkeer onafhankelijk te maken. Dit was mogelijk door middel van den steeds sterker geworden zender te Nauen, waar hoogfrequentmachines met een vermogen van 400 K.W. waren opgesteld, die hun energie uitstraalden via het machtige, door tweehonderd meter hooge masten gedragen antennenet. De uitbreiding van Nauen werd de grondslag voor Duitschland's radio-overzeeverkeer, dat sinds 1918 in handen is van een dochtermaatschappij van Telefunken, de Trans-radio A. G. en zich in gestadige uitbreiding mag verheugen. De buitengewoon gunstige resultaten van het station te Nauen trokken de opmerkzaamheid van de andere landen. Te Buenos-Aires werd een radiostation gebouwd voor het radioverkeer met Europa en Noord-Amerika. Ook te Rome, Madrid en Kootwijk werden groote zenders gebouwd van het Telefunken-systeem.

Ook legt Telefunken zich tegenwoordig toe op de meervoudige telefonie door middel van hoogfrequentie-trillingen langs draadlijnen, telefonie langs hoogspanningsleidingen, telefonie voor den spoorwegrangeerdienst, op het gebied van meet- en proefinstrumenten enz.

In bijzondere belangstelling mocht zich vanaf het begin reeds verheugen de radiotelegrafie en telefonie bij de luchtvaart. De moderne, volmaakte peiltoestellen veroorloven zelfs bij den dichtsten mist en de ongunstige weersgesteldheid een zuivere orienteering en juiste navigatie. Een andere tak van de radio-berichtendienst, een tak die waarschijnlijk een zeer belangrijke toekomst tegemoet gaat, is die der draadlooze beeldoverbrenging, de radio-telefotografie.

Van bijzondere interesse voor den radio-amateur is het werk van Telefunken op het gebied van den radio-omroep. Op grond van haar jarenlange ervaring neemt Telefunken hier een vooraanstaande plaats in.

Uit het groote aantal omroepzenders, dat door Telefunken in Europa is opgericht, memoreeren wij slechts twee van de grootsten: den Deutschlandsender te Königswusterhausen bij Berlijn, welke werkt met energie van 75 K.W. op golflengte 1250 M. en den Rijnlandsender te Langenberg, die op golflengte 450 M. werkt.

Het groote publiek kent den naam Telefunken vooral uit de ontvangtoestellen en de radio-lampen van dit fabrikaat, welker constructie en qualiteit toonaangevend zijn.

Buitenland.

De Poolsche Dictator.

Maarschalk Pilsoedski houdt wel van verrassingen, schrijft U. T. A. Eenige dagen geleden heette het, dat hij besloten had zijn zomerverlof in Roemenië te gaan doorbrengen, en onmiddellijk werden daaraan verschillende mogelijkheden en veronderstellingen vastgeknoopt. Daarna werd bericht, dat hij in Polen blijft en wel dicht in de buurt van Warschau, waarvoor van officieele zijde als verklaring wordt opgegeven, dat het klimaat van Roemenië niet gunstig voor hem zou zijn. Waarschijnlijker is echter, dat Pilsoedski het na zijn jongste interview maar beter acht niet uit Polen weg te gaan.

Dit interview — schrijft het Persagentschap — moet wel eenig in zijn soort worden genoemd. Nog nooit is het eigen land of het eigen Parlement door een staatsman met zulke uitdrukkingen bedacht, als Pilsoedski heeft gebruikt. Men is er bij hem al aan gewend dat hij voor geen kleintje vervaard is. Men zal zich herinneren de thee bij professor Bartel, waarbij hij de afgevaardigden een bende noemde, die de zweep verdiende. Daarop kwam het persgesprek vóór de reis naar Genève. En in dat onderhoud noemde de maarschalk den Litauschen minister-president een gek, die rijp is voor het krankzinnigen-gesticht. Maar deze temperamentvolle uitvallen zijn nog overtroffen door het laatste interview, waarin de maarschalk tegen zijn collega's, de ministers, uitpakte.

Men heeft zich in Warschau afgevraagd, wat Pilsoedski aanleiding kan hebben gegeven tot dezen scherpen uitval. Men wees er daarbij op, dat juist in den laatsten tijd de verhouding tusschen regeering en Sejm (Parlement) dragelijker is geworden. Men veronderstelt nu, dat het interview is bedoeld als een waarschuwing aan den Sejm. Het is bekend, dat Pilsoedski van plan is, bij het Parlement een voorstel in te dienen tot herziening van de Grondwet. Hoe dit voorstel er in bizonderheden zal uitzien, is nog niet te voorzien. Men weet alleen, dat de volmachten van den Staatspresident aanmerkelijk zullen worden uitgebreid en die van het Parlement ingeperkt. Het schijnt dat Pilsoedski den Sejm reeds nu heeft willen waarschuwen, dat het voorstel niet mag worden afgewezen. De maarschalk heeft openlijk gedreigd, dat hij, zoo noodig, het land een anderen staatsvorm of een ander staatsrecht zal opleggen, zoo iets dus, als de aankondiging van een tweeden staatsgreep. De 130 afgevaardigden in den Sejm van de oppositie-partijen, onder leiding van Dombski, hebben althans de woorden van Pilsoedski als een dreigement opgevat en bekendmakingen gepubliceerd, volgens welke zij besloten zijn, de rechten van het Parlement met alle middelen te verdedigen. Ook de nationaal-democraten hebben zich verklaard tegen de plannen van Pilsoedski, om een staatsgreep uit te voeren.

Maar ondanks dit feit kan men er niet aan twijfelen, dat Pilsoedski in staat is, zijn wil door te zetten. Hij kan nu misschien nog meer, dan bij de Mei-omwenteling in 1926, op het leger vertrouwen. In sommige kringen is men van meening, dat Pilsoedski den staatsgreep wil uitvoeren, om zich zelf de kroon op het hoofd te zetten. Tenminste in de Wilnasche *Slowo* waren dergelijke dingen te lezen. Maar zulk een loop van zaken is toch onwaarschijnlijk. Pilsoedski is een man van meer dan 60 jaar, wiens gezondheid niet al te gunstig is en die geen mannelijke nakomelingen heeft. Wat hij van plan is, is echter niet duidelijk. Men gelooft nu, dat de maarschalk den 12den Augustus bij de samenkomst van de Pilsoedskilegionairs te Wilna van zijne plannen den sluier zal oplichten.

Een „revolutie" -poging.

Sinds Portugal na 1910 door de afzetting van koning Manuel II een republiek werd, is het steeds onrustig gebleven in dat land. Niet, dat het er vroeger altijd rustig was, — geenszins. Ook onder de Monarchie deden zich ongeregeldheden en samenzweringen voor en zelfs werd de voorlaatste koning Carlos in 1908 met zijn oudsten zoon, den kroonprins, bij een terugkeer in de hoofdstad vermoord. Maar de invoering van den republikeinschen regeeringsvorm blijkt allerminst de orde, de bevrediging en de stabiliteit te hebben gebracht, welke sommigen ervan schenen te hopen. Eerst zochten de nieuwe machthebbers hun „heil" in een strijd tegen de Kerk, naar het model der Fransche anti-clericalen. Later — toen men had ingezien, dat dit radicaal verkeerd en het toppunt der dwaasheid was — luwde die strijd, en in den jongsten tijd zijn de betrekkingen tusschen Kerk en Staat zelfs aanmerkelijk verbeterd. Maar een zekere onrust blijft rondwaren in het land, althans in sommige kringen, waar men het noodig schijnt te vinden nu en dan „een greep naar de macht" te doen.

Het zijn bijna altijd militairen van hooger of lager rang, die daarbij de eerste viool spelen. Portugal telt, hoewel het slechts een kleine Staat is met ongeveer zes millioen inwoners, een niet onbelangrijk aantal admiraals, generaals, kolonels en andere gegradueerden, en de oproeren dragen dan ook meestal een militair karakter. Toen Manuel II in 1910, nadat hij slechts twee jaren had geregeerd, tot afstand werd gedwongen, geschiedde dit onder het gebulder van de kanonnen der vloot, die de eigen hoofdstad bombardeerde!

Er is nu dezer dagen weer een „revolutie" in Portugal geweest. Maar het geval schijnt ditmaal niet veel om 't lijf te hebben gehad. Ruim zeven honderd officieren, onder-officieren en burgers deden een poging, om de regeering omver te werpen en verschansten zich in de citadel. Het kwam daarbij tot een hevige schietpartij met de militaire macht, door het gouvernement gezonden om de beweging te onderdrukken, en het duurde niet lang, of de insurgenten moesten zich overgeven. Zoo hadden de Portugeezen, of liever de inwoners der hoofdstad alweer een „revolutie" beleefd. Onder de gearresteerden bevinden zich een oud-minister en eenige dagblad-directeuren.

Gelukkig was het aantal slachtoffers niet groot, al is het altijd nog veel te veel. Er werden in den strijd zeven mannen gedood en in de dertig gewond.

Bekendmaking.

De vennootschap onder firma „de Jongh & Co", gevestigd geweest te Willemstad op het eiland Curaçao, is in onderling overleg en met onderling goedvinden der vennooten, Martinus Boom en John de Jongh, den 14n Augustus 1928 bij notarieele akte ontbonden. Bij deze ontbinding, waarvan blijkt uit eene verklaring, ingeschreven den 18n Augustus 1928 ter griffie van het kantongerecht op de Benedenwindsche eilanden, zittingsplaats Curaçao, is o. a. bepaald, dat de vennoot John de Jongh alle actief en passief der vennootschap voor zijne rekening neemt en dat hij gerechtigd zal zijn onder den handelsnaam of onder de firma „de Jongh & Co" handel te blijven drijven.

Curaçao, 20 Augustus 1928.

J. de Jongh.

1—2